

YAYED B ü l t e n

Yerel Yönetim Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği

www.yayed.org.tr | https://dergipark.org.tr/tr/pub/msydergi | khydergi.com/index.php/pub

KÜNYE

YAYED Bülteni
Sayı: 9

Ocak-Şubat 2026
İki ayda bir çıkar
Sahibi: YAYED adına
Prof. Dr. Birgül A. GÜLER

Editör:
Zübeyde ERDOĞAN ÇELİKKİN

Teknik Editör:
Ata Berk KISAOĞLAN

Yayın Kurulu Üyeleri:
Dr. Duygu BANKOĞLU
Ahmet Müfit BAYRAM
Nurten ÇAĞLAR YAKIŞ
Dr. Zübeyde ERDOĞAN ÇELİKKİN
İsmail Serhat SALİHOĞLU
Doç.Dr. Ozan ZENGİN

İletişim:
yayedder@gmail.com
Parayla satılmaz, E-yayındır

Merhaba!

Ocak-Şubat döneminde uluslararası gündem hayli yoğun. Davos'taki ekonomi ve siyaset gündemli toplantı yanında, Berlin'de güvenlik temalı bir toplantı yapıldı. Bütün bunların üzerine bir de Epstein dosyası ile ilgili milyonlarca yeni belgenin yayımlanması siyaset üzerinde büyük gerilimlere yol açtı. Yönetim Kurulu Üyemiz A. Müfit Bayram gündemdeki bu konuları birlikte ele alarak değerlendirdi. Geçen sayımızda *Demokratik ve Sosyal Belediyecilik* temasıyla gerçekleştirilen *Yedinci Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu* ile ilgili Denetim Kurulu Başkanımız Ahmet Dursun Yılmaz'ın bir yazısına yer vermiştir. Sayın Yılmaz bu sayımızda da katılmış olduğu diğer bir oturum ile ilgili izlenimlerini kaleme aldı. Geleceğimiz olan çocuklarla ilgili verileri değerlendiren Av. Nurten Çağlar Yakış bir kuşağın suçla ve yoksullukla nasıl yok edildiğini ve müdahale edilmezse ülkeyi nasıl bir karanlığın beklediğini ortaya koyuyor.

Bundan tam 100 yıl önce 17 Şubat 1926'da Cumhuriyetin en büyük devrimci adımlarından olan Türk Medeni Kanunu kabul edildi. Bununla ilgili birkaç notu Av. Nurten Çağlar Yakış kaleme aldı.

Yerel yönetim yayıncılığına ilişkin kuşakta H. Duygu Bankoğlu 2005-2011 yılları arasında yayımlanmış *Memleket Mevzuat* dergisini ele aldı. Kitap inceleme kuşağında Kurtuluş Savaşı'nın kadrolarından Hüsrev Gerede'nin bugün bizlere de ışık tutan anılarını ele aldı.

Ülkemizin önemli aydınlarından ve yaptığı yayıncılıkla sol literatürü dilimize kazandıran Muzafer İlhan Erdost'u ölümünün 6. yılında anmadan geçemedik. Üyemiz Berivan Sevana Yılmaz anma etkinliklerini kaleme aldı.

Onuncu sayımızda görüşmek üzere.

Zübeyde Erdoğan Çelikkın

İçindekiler

Yeni Dünya Düzeni
Ahmet Müfit Bayram
Sayfa 2-3-4

Bir Belediye Şirketi Örneği
Ahmet Dursun Yılmaz
Sayfa 5-6

Çocuk Nüfusunun Görünümü
Nurten Çağlar Yakış
Sayfa 7-8

Memleket Mevzuat Dergisi (2005-2011)
H. Duygu Bankoğlu
Sayfa 9-10

Hüsrev Gerede'nin Hatırlattıkları
Zübeyde Erdoğan Çelikkın
Sayfa 11-14

YAYED'ten
Sayfa 15

GELECEK SAYIDA GÖRÜŞMEK DİLEĞİYLE. KEYİFLİ OKUMALAR DİLERİZ.

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

DAVOS'TA, MÜNİH'TE, EPSTEİN ADASINDA KOTARILAN YENİ DÜNYA DÜZENİ

Son birkaç ay içerisinde Davos'ta, "ekonomi ve siyaset", Münih'te ise "güvenlik" başlığı altında konuşulanların ortaya koyduğu gerçek, yaklaşık 45 yıldır süren neoliberalizm macerasının "büyük sıkıntılar" içerisinde olduğu, bu sistem savunucusu yapıların, sistemin sürmesi amacıyla, milyonlarca bekli de milyarlarca insanın yok olmasına, büyük acılar çekmesine neden olabilecek her türlü çılgınlığı yapmaya hazır olduklarını ortaya koymuş olmasıdır.

"Neoliberal küreselci dünya düzeni" sadece ekonomik bir tercih değil, kültürel, sosyal, siyasi ve askeri boyutları da olan, ABD liderliğinde küresel ölçekte bir imparatorluk oluşturmayı amaçlayan küresel bir dünya düzeni projesidir.

Belki 100 defa belki daha fazla kez yazdım, genel olarak Neoliberalizm olarak ifade edilen şey, benim "neoliberal küreselci dünya düzeni" diyerek, sadece ekonomik bir tercih değil, kültürel, sosyal, siyasi ve askeri boyutları da olan, ABD liderliğinde küresel ölçekte bir imparatorluk oluşturmayı amaçlayan küresel bir dünya düzeni projesidir.

Yeni Kurumsalcılık adı altında, çeşitli uluslarüstü yapılanmalar/platformlar oluştu-

rularak, kolektif ve demokratik bir yönetim yapısına sahip olduğu algısı yaratılmak istenilen ama aslında küresel sermayenin (finans ve teknoloji) belirleyici olduğu, karar verici olarak "ulusal siyasi iktidarlara-parlamentoları" kullanan bu projenin başlangıcı, ABD dolarının altın standardının bağlayıcılığından "kurtarılıp", değerinin ABD Merkez Bankası'na, ABD çıkarları doğrultusunda belirlenmesinin yolunu açan, uluslar arası bir anlaşmayı (Bretton Woods) tek taraflı bir kararla ortadan kaldıran 1971 tarihli düzenlemesine ya da eşkıyalığına dayanmaktadır.

Yapılan bu düzenlemenin ya da tek taraflı eşkıyalığın amacı, doların, ABD'nin değişen çıkarları uyarınca konjonktürel olarak ABD "düşmanı" olarak tanımlanan ülkeleri, gerektiğinde yerle yeksan etmek amaçlı bir silaha dönüştürülmesi, sermaye piyasalarında, türev enstrüman adı altında karşılıksız para yaratılmasının önünün açılması, karşılıksız yaratılan paralarla, dünyanın tüm ülkelerindeki tüm varlıklara el koymaya yetecek bir "maddi güç" oluşturulması, bu maddi gücün, Gölge CIA olarak da adlandırılan Strafor'un Kurucusu George Friedman'ın, Ronald Reagan'ı "Kurucu Baba" olarak tanımladığı, ABD İmparatorluk Projesinin gerçekleşmesini sağlayacak bir silah olarak kullanılmasıdır. ABD Dışişleri Bakanı Marco Rubio'nun, Münih'te, sömürgecilik günlerine özlemle, Avrupa ülkelerine hitaben söylediği şey, yüz yıl önce Sovyet Devrimi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla ertelenmek zorunda kalınan şimdilerde, Çin'in yükselişi ve Rusya'nın yeniden aklını başına almasının sonucu olarak, ciddi bir dar boğaza giren ve yukarıda saydığım kırılma noktalarında yeniden şekillendirilen küresel işgal planının yeniden uygulamaya konulması girişimidir.

Bu küresel eşkıyalığın meşrulaştırılma merkezlerinden en önemlilerinden birisi olan Davos'un Patronu Klaus Schwab'ın akıl hocası Henry Kissinger'in, 1992'de yaptığı konuşmada: "Yeni bir

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

dünya düzeni ortaya çıkacak. Tek soru, bunun entelektüel ve ahlaki kavrayıştan ve tasarımdan mı kaynaklanacağı, yoksa bir dizi felaket sonucu insanlığa mı dayatılacağıdır." diyerek tarif ettiği şeydir. <https://www.youtube.com/shorts/51EKUTo61-E>

Türkiye'nin de son 40 küsur yılına da şekil veren bu işgal planının siyasi manifestosu ise görünürdeki adı Washington Uzlaşısı olsa da gerçekte, Dünyayı ABD liderliğinde işgal etme planı yapan G7'nin (ABD, Birleşik Krallık, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya ve Kanada) tüm dünyaya, IMF, Dünya Bankası, OECD ve benzer yapılar eliyle ve borç para, temel araç olarak kullanılarak zorlanması yani "Washington Zorlamasıdır".

"Epstein skandalı sonrasında açıklanan bilgi ve belge sayesinde görmeye başladığımız, büyük bir lağımda buluşan, teknoloji, finans ve siyasetin önde gelen her türlü yozlaşmanın ve kötülüğün öznesi/örneği olmuş aktörleri ve aktrisleridir."

Bu Kissinger'in anılan konuşmasında da ifade ettiği gibi, tarihin doğal akışı sonucu oluşan bir durum değil, kurgulanmış bir gelecektir. Kurgulayanlar da Davos'ta, Aspen'de, Ukrayna'daki AB'nin zorlama savaşında adını sıkça duyduğumuz, gücünü, ABD Merkez Bankası liderliğindeki, sözde bağımsız ulusal merkez bankaları ve ticari bankalardan oluşan küresel bankacılık sisteminden ve bu sistemle iç içe olan, insanı kendini manipüle etmek için kullanılacak sadece bir veri kaynağına dönüştüren teknoloji şirketleri eliyle ülkeleri de siyaseten yönlendirme (manipüle etme) /yönetme kabiliyeti kazanmış olan "küresel elitlerdir". Epstein skandalı sonrasında açıklanan toplam miktarına kıyasla, yayımlanmış olan çok az sayıdaki bilgi ve belge sayesinde, arka planda yaşanan kokuşmayı kısmen de olsa görmeye başladığımız büyük bir lağımda buluşan, teknoloji, finans ve siyasetin önde gelen her türlü yozlaşmanın ve kötülüğün öznesi/örneği olmuş aktörleri ve aktrisleridir.

Bu noktada, herkesin düşünüp yanıtlaması gereken, bir önemli soru akla geliyor.

İlk soru, gücünü üretmekten alan büyük insanlığı, üretme gücünü elinden alarak her an milyonlarcası feda edilebilecek bir düşkünlük, siyasetçileri ise oyunu kuranların emrindeki kullanışlı aparatlar düzeyine düşüren/dönüştüren bu kokuşmanın sonucunda, Dünyanın ve insanlığın gideceği yönün ne olacağı, alternatif senaryoların yani bu çirkeften kurtulmanın mümkün olup olamayacağıdır. Daha da net ifade edersek, aşırı finansallaşma ve onun sonucu olarak balonlaşan fiyatlarla ekonomik büyümeye, insanın, üretmeden var olmasına, vatandaşlık parası adı altında verilecek açlık ücreti ile köleleşmesine dayalı olarak inşa edilmeye çalışılan, "gelişme" ve "çağa uymak" denilerek karşı çıkılmaz bir kadermiş gibi

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

pazarlanan bu sistemin, karşı çıkılabilir hatta yenilebilir bir şey olup olmadığıdır.

Bu yanıtı zor bir soru değildir ve yanıtı son Davos toplantısında: **“kurallara dayalı uluslararası düzen anlatısının artık sürdürülemez hale geldiğini”, “kurallara dayalı düzen anlatısının kurgu olduğunu zaten bildiklerini, güçlü olanların işlerine geldiğinde kendilerini bu kurallardan muaf tuttuğunu ve ticaret kurallarının asimetrik biçimde uygulandığını da bildiklerini”** söyleyen Kanada Başbakanı tarafından kaçınılmaz gelecek diye sunulan şeyin kurgu olduğu birinci elden açıklanarak verilmiştir.

Bu yanıtı da tatmin olmayanlar için, söylenmesi gereken sözlerin ise 2000 yılında yayımlanan yani yayımlanışının üzerinden çeyrek yüzyıldan fazla geçen “Salaklık Üzerine Dene-me” adlı, Yapı Kredi Yayınları tarafından basılmış olan kitabında, büyük usta Tahsin Yücel tarafından söylenmiş olduğunu da ilave edelim.

Tahsin Yücel şöyle diyor, söz konusu kitabında yer alan Tarih Babanın Buyruğu adlı deneme-de; **“Almış önüne mikrofonu konuşuyor da konuşuyor. Söylediği önemli değil, nasıl söylediği de önemli değil, her önerisinin ardından yinelediği değişmez gerekçe önemli: ‘Çağa uymak gerekir.’ Dönüp dolaşıp bu gerekçeye geliyor, kimi zaman ‘Çağa uymak gerekir’ diyor, kimi zaman ‘Çağa ayak uydurmamız’ kimi zaman ‘Çağa ayak uydurmak zorunda ve mecburiyetindeyiz’ diyor, ama hep geliyor. Çağa nasıl uyulur? Dahası çağdan anladığı ne? Bir giz gibi saklıyor beklediğiniz yanıtları ya da soruyu kendi kendine de sormadığından, herhangi bir açıklamada bulunmayı gereksiz buluyor.**

“Bu yaygın tarih anlayışının bağımlılarına sağladığı çok önemli ve çok dinginleştirici bir kolaylık daha vardır: her şey tarihin zorunlu ürünü sayılınca, günah da çelişki de ortadan kalkmış olacağından, değer yargısını çıkarır aradan.”

Yücel’in, konuyla ilgili esas çarpıcı tespiti ise yazının devamında. **“Bu yaygın tarih anlayışının bağımlılarına sağladığı çok önemli ve çok dinginleştirici bir kolaylık daha vardır: her şey tarihin zorunlu ürünü sayılınca, günah da çelişki de ortadan kalkmış olacağından, değer yargısını çıkarır aradan.”**

Çok kalmadı, yakında göreceğiz, insanın köleliği mi yoksa yeniden insan olmayı mı seçeceğini. **[Ahmet Müfit Bayram]**

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

BİR BELEDİYE ŞİRKETİ ÖRNEĞİ ÜZERİNE

Önceki bültende, Türkiye Belediyeler Birliği'nin (TBB) düzenlediği Yerel Yönetimler Sempozyumundan söz etmiştim. Sempozyumda 121 bildiri sunulmuştu. Bu bildiri-lerin içinde ayrıntılarıyla aktarılmasını uygun gördükleri-mi, beğendiklerimi yorumlamak ve paylaşmak, önerilerde bulunmak istiyorum.

Gelir dağılımının son elli yılda sürekli olarak çalışanlar aleyhine bozulduğunu biliyoruz. Düşük ve adaletsiz gelir-den önce bir yaşama hakkı sorunu olarak işsizlik çözülme-lidir. Ülkemizde milyonlarca işsiz, özellikle genç işsizliği bulunmakta iken önceliğin istihdam artışına verilmesi elzemdir.

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) arşivinden.

Milyonlarca vatandaşın işsizlik girdabı içinde boğulduğu bu ortamda yerel yönetimler önceliği istih-dam artışına vermelidir. Ancak, belediyeler, özel idareler iş bulma kurumu değildir. Bu kuruluşların, beldede yaşayan herkesi işe alması beklenemez. Beklenemez ama istihdam artırıcı örgütlenmeleri

Odunpazarı Belediyesi internet sitesinden alınmıştır.

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

sağlayabilir. Daha doğrusu sağlamak, önderlik etmek, ortak olmak zorundadır. Bu nedenle, Sempozyumda dile getirilen ve katılımcılara anlatılan başarılı bir örgütlenmeden söz etmek istiyorum:

Odunpazarı Belediyesinin sermayesinin tamamına sahip olduğu bir anonim şirketin yalnızca kadın çalıştırdığını, belediyelerin kullanabileceği önlük, iş kıyafeti, giysi, üniforma ve benzeri ürünleri diktirdiğini, tüm belediyelere pazarlandığını, çalışanların sigortalı ve sendikalı olduğunu öğrendik. Çalışan sayısı ilk önce 5 iken şimdi 30 civarına yaklaştığı, hedefin 100 çalışan olduğu belirtilmiştir. Çalışacak kadınlara önce mesleki eğitim verildiği ve yapacakları işin öğretildiği de açıklanmıştır. Ülkemizdeki belediyeler ile irtibat kurularak, ihtiyaç duydukları iş elbiselerini pazarladıkları anlaşılmaktadır. Genel müdür dâhil, tüm çalışanlar, kadındır. Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık yapılmıştır. Çocuklarının, belediye kreşinden yararlanması sağlanmıştır. Tüm çalışanlar, sigortalıdır. Bu yönüyle hem çalışanlar güvence altına alınmış, hem de kayıtlı ekonomiye destek olunmuştur. Üretimlerinin pazarlanması yoluyla elde edilen katma değer, şirkette dolayısıyla çalışanlarda kalmaktadır. Ayrıca çalışanların sendikalı olmaları da önemli ölçüde kurumlaşma göstergesidir. Aynı zamanda görece olarak gelir dağılımı bozukluğunu düzeltmeye bir nebze olsun katkı sağlayacaktır. Örgütlenme biçimi, işin doğasına uygun olarak anonim şirket olarak seçilmiştir. İş ve çalışan sayısı, iş hacmiyle orantılı olarak büyümüştür.

Odunpazarı Belediyesindeki bu örgütlenme ve üretim yöntemine karşın son yıllarda kadın işletme kooperatifleri yaygınlaştırılmaktadır. Kadınlara; mikro kredi, aynı ve/veya nakdi hibe verilerek yufka, gözleme, reçel, salça, mum, atkı, eldiven, bez çanta ve benzeri üretimler yaptırılmaktadır.

Sigortasız ve güvencesiz olarak kadınları üretim sürecinin içinde sokmaya çalışan ve sürekliliği konusunda kuşku duyduğumuz kadın işletme kooperatiflerinin yerine sigortalı ve sendikalı çalışanların üretip şirketin pazarladığı modelin güvenceli bir çalışma ve yaşam sunacağı kuşkusuzdur.

Odunpazarı Belediyesinin şirketi aracılığıyla kadınlara iş kıyafeti diktirerek pazarlaması sürecinin bire bir aynısının olması gerekmez. Kaldı ki, Odunpazarı Belediyesinin şirketi, tüm belediyelerin gereksinimlerini karşılamak amacıyla örgütlendiği anlaşılmaktadır. Kaynakların ekonomik ve verimli kullanımı açısından belediyelere yönelik iş kıyafeti üretiminin bir başka belediye tarafından yaptırılması sağduyulu bir çözüm olamaz. Mutlaka başka iş alanları bulunabilir, bulunmalıdır. Neler olabilir?

Bir anonim şirket aracılığıyla ilçe ve/veya il içindeki kamu kuruluşlarına, özel sektör kuruluşlarına, küçük ve orta boy işletmelere yemek hizmeti verilebilir. Yani, yaygın adıyla “yemek fabrikası” kurulabilir. Yemek fabrikasındaki üretimin pazarlanması yapılabilir. Bu amaçla öncelikle bir “yapılabilirlik (fizibilite) yaptırılmalı ve yeterli sermaye miktarı saptanmalıdır. Sonrasında ise sermayesinin tamamı belediyeye ait olan bir anonim şirkete uygun bir mekân tahsis edilerek yemek üretimi yapılabilecek duruma getirilmeli ve belediye tarafından şirkete kiralanmalıdır. Kuruluş sermayesiyle en azından yatırım ve işletme giderleri karşılanmalıdır. Yemek talebine bağlı olarak çalışan sayısı artırılmalıdır. Odunpazarı Belediyesinde olduğu gibi yalnızca kadınlar çalıştırılabilir. İşe başlamadan önce çalışacak adaylara mutlaka gıda, temizlik ve sağlık bilgisi başta olmak üzere yemek üretimi ile ilgili tüm eğitimler verilmelidir.

Yine aynı biçimde bir başka örnek daha verilebilir: Anonim şirket veya bir kooperatif şirket aracılığıyla ahşap oyuncak üretimi yaptırıp, pazarlanabilir. Hatta organik boyalı oyuncak üretimi yaptırılabilir. Yemek fabrikası örneğinde olduğu gibi yapılabilirlik analizinden sonra yatırım ve işletme sermayesi saptanmalıdır. Uygun görülen örgütsel yapı aracılığı ile yatırım yapılarak işe başlanmalıdır. Aynı biçimde belediye yer tahsisi yapmalıdır. Çalışacaklara uygun eğitimler verilmelidir. Yalnızca kadınlar çalıştırılabilir. **[Ahmet Dursun Yılmaz]**

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

AÇIK KAYNAKLAR VE TÜİK VERİLERİ İŞİĞİNDA ÇOCUK NÜFUSUNUN GÖRÜNÜMÜ

2025 verilerine göre ülke nüfusunun 21 milyonu çocuk (0-17 yaş aralığı).

Ülkemizde;

-Bu nüfusun 804 bini okula gitmiyor,

-Son on yılın ortalamasında yılda 180 bin çocuk suça karışıyor. Bu yıl 186 bin. (2025 yılı, 12-17 yaş aralığı, işlenen suçlar uyuşturucu kullanma satma, hırsızlık, adam öldürme, yaralama, tehdit),

--30.000 tutuklu çocuk.

- Güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı 2023 yılında, 537 bin 583. Bunların 242 bin 875'i suça muhatap olan mağdur çocuk.

- Her üç çocuktan biri yeterli beslenemiyor, yani 7 milyon üzeri çocuk yoksulluk sınırının altında yaşıyor.

-Çocuk işçi sayısı 1 milyon 372 bin.

2025 yılı Çocuk Cinayetleri Raporuna göre yılda en az 94 çocuk işçi işyerinde ölüyor.

-Ülkemizde 2025 yılı itibariyle 15 milyon insanın bağımlı olduğu belirtiliyor ancak, bunun kaç çocuktur bu konuda sayısal bir veri yok.

Bu tabloda yıllara göre istikrarlı bir şekilde azalan okullaşma, yükselen ise yoksulluk, çalışma, şiddete maruz kalma ve suça karışma oranıdır.

Sunulan bu tablo, ülkemizin, kuruluşundan bugüne tanık olmadığımız bir felakete doğru hızla sürüklendiğini gösteriyor. Aslında bu felaket tablosunun benzerini paylaşan hatta yanına yaklaşan başka ülkeler var ise bile

bunun son derece sınırlı sayıda olduğunu uluslararası kuruluşların sunduğu istatistiklerden zaten biliyoruz.

Hiçbir demagoji, algı oyunu bu gerçekliğin üstünü örtemez. Toplum, laik-dinci tartışmaları ile oyalanırken ve iktidar alanı bu tartışmalardan beslenirken çocuklarımız akıl almaz bir karanlığın içine itilmiş ve ülkemiz geleceğini kaybetmenin eşiğine gelmiştir. Özetlediğimiz istatistik tablo, eğer hızlı müdahalelerle tersine çevrilemez ise, cumhuriyetin idamesine olanak tanımayacaktır.

Oysa, Türkiye Cumhuriyeti Devleti henüz daha kurum ve kurallarıyla kurulmadan 23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisinin açılış tarihini Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak ilan etmiştir. Cumhuriyeti kuranlar, bir toplumun sağlam inşasının, sağlıklı, eğitilmiş ve özen gösterilen çocuklarla mümkün olduğunu görmüşler ve bu gerçekten hareket etmişlerdir. Bunun içindir ki Mustafa Kemal Atatürk, 1924 yılında Çocuk Hakları Cenevre Bildirgesini bizzat imzalamıştır. Bu Bildirge; çocuğa hem maddi hem ruhsal olarak normal gelişimi için gerekli olan imkanlar verilmelidir; aç olan çocuk beslenmelidir; hasta olan çocuk emzirilmeli, geri kalmış olan çocuğa yardım edilmelidir; suçlu çocuk geri kazanılmalıdır; yetim ve kimsesizler korunmalı ve kendilerine yardım edilmelidir; çocuk sıkıntılı zamanlarda ilk yardımı alan kişi olmalıdır; çocuk kendi geçimini sağlayacak konuma getirilmeli ve her türlü istismara karşı korunmalıdır ve çocuğun sahip olduğu yetenekler geliştirilip topluma sunulmalıdır demektir.

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

Cumhuriyet bu hedefini olağanüstü zor koşullar altında büyük ölçüde başarmıştır. Art arda yaşanan biteviye savaşların, trajik yenilgilerin mahvettiği, açlığa, yoksulluğa, hastalığa, eğitimsizliğe mahkûm ettiği nesillerin derdine derman olmak için olağanüstü bir çaba göstermiş ve “on yılda on milyon genç yarattık her yaştan” sloganının ifade ettiği üzere bunu da büyük ölçüde başarmıştır.

Aradan bunca zaman geçtikten sonra bugün karşımıza çıkan ne bu ülkeyi kuran kadroların ne de devamında etkili ve yetkili olmuş yöneticilerin, devlet adamlarının asla öngörmeyecekleri, rüyalarında görseler kabusa yoracakları karanlık bir tablodur.

Soruyoruz;

Millî Eğitim Temel Kanunu 4+4+4 zorunlu eğitim olarak kabul ettiğiniz halde bu kural

niçin hayata geçirilmemiştir, zorunlu eğitim 12 yıl ise 1 milyon 372 bin çocuk nasıl çalıştırılmaktadır, Anayasa ve İş kanununda çocukların çalıştırılması yasak iken (stajyerler hariç) bu çocuklar iş kazalarına nasıl kurban edilmektedir, çocukların evlenmeleri yasak iken bu evlilikler hala nasıl olmaktadır. Çocuklar evde, okulda, sokakta yani her yerde korunması gerekirken yüzbinleri aşan çocuklar nasıl suç işleyebiliyorlar ve bir yılda kayıtlara giren 242 bini aşkın çocuk suça muhatap olup mağdur olabiliyor. Bilimsel, demokratik ve laik eğitim sistemi kanun maddesi olarak mevzuat sitesinde dururken Milli Eğitim Bakanı gerçek sorunlara odaklanmak yerine tarikatlarla okullarda protokol nasıl imzalayabiliyor. Devlet adına mı, aileler adına mı?

Soruların bir yanıtı var mı, sorumlulardan bekliyoruz. **[Nurten Çağlar Yakış]**

YAYED Bülten

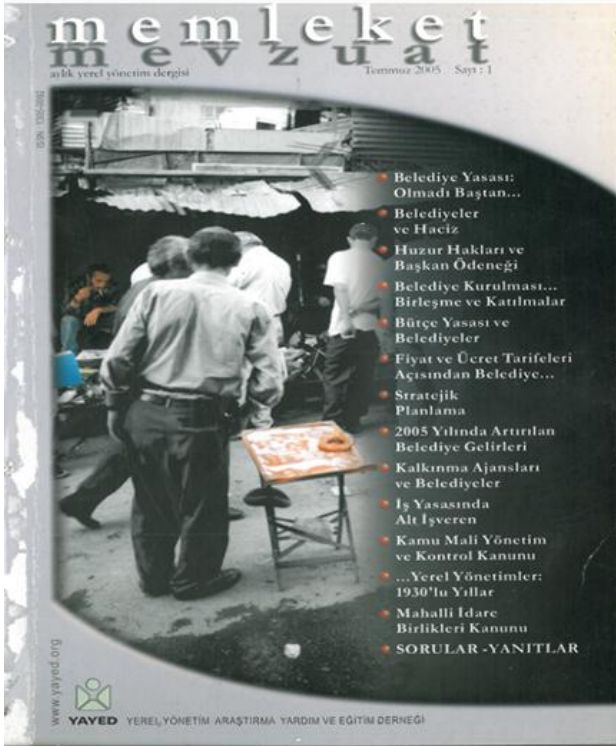
Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

DERGİ

YEREL YÖNETİMLER MEVZUATINI İZLEME VE TARTIŞMA DENEYİMİ: MEMLEKET MEVZUAT DERGİSİ (2005-2011)

Türkiye 2000’li yılların başında Avrupa Birliği müktesebatına uyum doğrultusunda başta beş binli yerel yönetim kanunları olmak üzere birçok düzenlemeye şahit oldu. Yaşanan mevzuat yeniliklerini ve değişikliklerini takip etmek, açıklamak, anlaşılır kılmak ve uygulamaya dair sorunlara çözüm üretmek kritik bir hal aldı. İşte böyle bir dönemde ve tam da bu amaçla YAYED’in ilk süreli yayını *Memleket Mevzuat*, 2005 yılının Temmuz ayında *aylık yerel yönetim dergisi* olarak doğdu.

Derginin amacı ilk sayısında mevzuat sözcüğünün taşıdığı anlam ile açıklanmıştır. Buna göre “Mevzuat bir ülkenin yönetimini gerçekleştirme aracıdır. Mevzuat, bir ülkenin kamu iradesidir; kamu kudretinin elle tutulabilir, gözle görülebilir, işitilebilir halidir; somuta dönüşmüş biçimdir.” Öyle ki mevzuat meselesi derginin Giriş yazısında vurgulandığı şekli ile birçok kişiye sıkıcı gelebilen *yazılı emirler dünyası* olarak algılansa da kamu kudretinin en somut görüntüsü olmasıyla bir hayli önem taşımaktadır.¹

Birinci Sayı Kapak Görseli

Bu doğrultuda dergi, yerel yönetimlerde yaşanan mevzuattaki yeniliklerin ve dönüşümün izini sürmenin ve açıklayıcı çerçeve sunmanın yanında yerel yönetimler alanında uzmanların ve halkın mevzuatı tartışabilecekleri bir platform olma yolunda yayın hayatına başlamıştır. Bu anlayışla altı yıllık yayın hayatını 71 sayı ile 2011 yılında tamamlamıştır.²

Dergi, Türkiye’nin yönetimi ve yerel yönetimleri ilgilendiren konuları kapsayacak şekilde idari, mali ve hukuki gelişmeleri çok boyutlu biçimde merkeze alan içerikle tasarlanmıştır.

Yerel yönetimlere yönelik özellikle belediyelere ilişkin kuruluş, sınır tespiti, birleşme, haciz, bütçe, gelirler, fiyat ve ücret tarifeleri, dış borçlanma gibi idari ve mali konular başlıca inceleme alanı olmuştur. Bunun yanında dergide hem yerel yönetim kanunları hem de yerel yönetimlerle yakından ilişkili kamu mali yönetimi kanunu, mahalli idare birlikleri kanunu, yargı kararları olmak üzere başlıca mev-

¹ Memleket Mevzuat Dergisi, Temmuz 2005, Sayı 1, Giriş Yazısı.

² Derginin tüm sayılarına YAYED web sitesinden erişilebilmektedir. Bkz. <https://yayed.org.tr/mm-arsivi>

YAYED Bülten

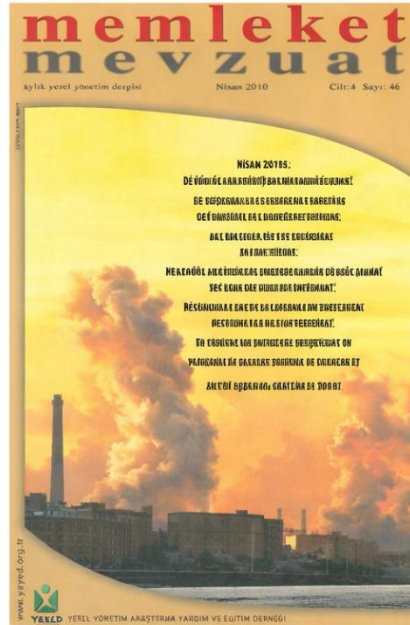
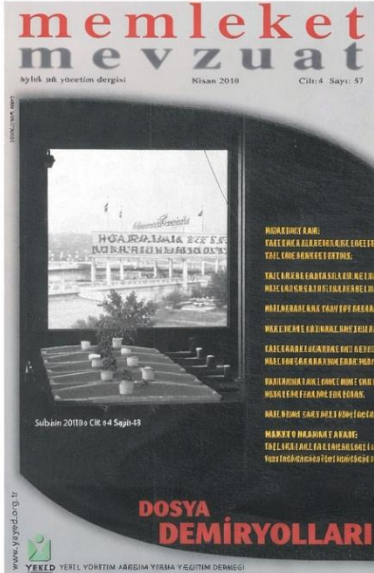
Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

zuat ve hukuki incelemeler dikkat çekmektedir. Stratejik planlama, kalkınma ajansları, imar uygulamaları, performans yönetimi gibi dönemin planlama ve yönetim uygulamaları da dergi sayfalarında değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra yerel yönetim tarihini inceleyen ve kente dair güncel sorunları tartışan yazılara, yorumlara ve kısa notlara yer verilmiştir. Dahası köşe yazıları, röportajlar, basından seçimler, kitap köşesi, kültür ve sanat etkinlikleri, YAYED faaliyetleri, kısa bilgileri içeren çeşitli süreli bölümler de oluşturulmuştur.

Derginin *Sorular ve Yanıtlar* bölümünde ise yerel yönetimlere dair dergi kuruluna yöneltilen sorular İçişleri Bakanlığı baş kontrolörleri ve akademisyenlerden oluşan uzmanlar grubunca yanıtlanmıştır. Bu bölüm mevzuata yönelik teknik boyutları anlaşılır kılması ve uygulamada karşılaşılan sorulara yanıt vermesi açısından derginin tartışma platformu olma amacını ifade eder niteliktedir. Böylelikle güncel gelişmeleri takip etmek ve kuruluş amacında işaret edildiği üzere mevzuatı anlaşılır ve sıkıcı olmaktan çıkarmak adına bilgilendirici çerçeve sunulduğu görülmektedir.

Memleket Mevzuat Dergisi tüm bu yönleriyle ve güncel konulara odaklılığı, geniş inceleme çerçevesi bakımından dönemin yerel yönetimler dünyasının fotoğrafını çeker niteliktedir. Bu açıdan devlet idaresi ve yerel yönetimler alanında çalışan uzman ve araştırmacılara 21. yüzyılın ilk 10 yılında yaşanan gelişmeleri izleme ve inceleme imkânı sunmasıyla önemli bir kaynaktır. **[H. Duygu Bankoğlu]**

Memleket Mevzuat (2005–2011) Seçilmiş Kapaklar

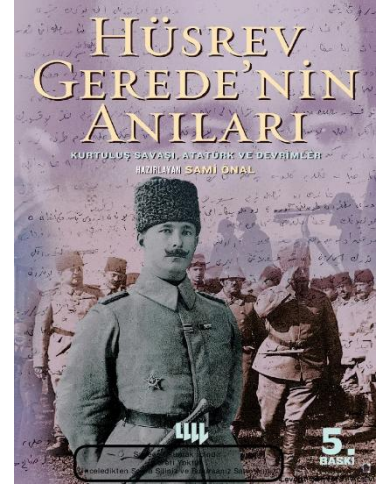
HÜSREV GEREDE'NİN HATIRLATTIKLARI

Cumhuriyetin son kuşakları olarak kaçımız İstanbul'un 1918 Kasım'ından 1923 Ekim'ine kadar İtilaf Devletleri'nin, yani emperyalizmin işgali altında kaldığının farkındayız? Gazetecilerin sokakta kırbaçlandığını, işgal kuvvetlerinin sansür heyeti kurup işlerine gelmeyen bir haber yayımlanınca kurul üyelerini hapse attığını bilen kaldı mı? Bunların farkında değilsek veya unutmuşsak Millî Mücadele'nin anti emperyalist ruhunu da unutmuşuz demektir. Hüsrev Gerede'nin anıları bize daha ilk satırlarında bunu hatırlatıyor: Fransız İşgal Kuvvetleri Komutanı Mareşal Franchet D'Esprerey'in zafer alayı ile, beyaz bir at üzerinde İstanbul'a girişini *Kara Gün* başlıklı yazıyla anlatan Süleyman Nazif'in yazısı sansürlenmediği için nöbetçi subayımız Aziz Hüdayi tutuklanmıştır ve kurşuna dizileceği konuşulmaktadır. Kırbaçlanan gazeteciler arasında Falih Rıfkı ve Ahmet Emin de vardır.

Kitap³ iki bölümden oluşuyor. Birinci bölüm Kurtuluş Savaşı ve ikincisi Atatürk ve Devrimler başlığını taşıyor. Kitabın esası ve değerli kısmı birinci bölümüdür. Gün gün Samsun, Havza, Amasya, Erzurum ve Sivas toplantıları anlatılıyor. Anlatılan konulardan diğer birkaçı Bolşeviklerle ilişkiler ve etkileri, düzenli ordunun kuruluşu, İngilizlerin kurnaz politikaları ile Paris ve Londra görüşmeleridir. İkinci bölümde şapka ve harf devriminden kısaca söz etse de esasen Atatürk'ün evliliği, kızları ve çevresine ilişkin değerlendirme ve özellikle Hayati ve Salih (Bozok) Beylerle ilgili eleştirilere yer verilmiştir. Gerede Atatürk'ün

çevresini, içki alışkanlığı ve bunun hastalığına neden olmasıyla suçlamaktadır.

Babasının memuriyeti nedeniyle çocukluğu Erzurum'da geçen Kurmay Binbaşı Hüsrev, Şişli'de Ömer Bey apartmanında Mustafa Kemal'i ziyaret etmiş ve onun

isteği üzerine Samsun'a hareket eden Bandırma Vapuru'ndaki onsekiz kişiden biri olmuştur. 19 Mayıs'ta Samsun'a ulaşmışlar, burada yaptıkları bazı görüşmelerden sonra 25 Mayıs'ta Havza'ya geçmişlerdir. Havza'da Kafkas 5. Tümeni'nden bir alay asker vardır, ancak bu askerlerle yapılan görüşmenin içeriği kitapta belirtilmemiştir. Bu arada İngilizlerin siyasi temsilcisi de Samsun'dadır; onların verdiği istihbarat sonucunda Mustafa Kemal ve ekibi 8 Haziran 1919 tarihinde İstanbul'a geri çağırılmıştır. İstanbul'a dönmeyen ve bu nedenle kendini Havza'da güvende görmeyen ekip Amasya'ya hareket etmiştir. Burada ünlü Amasya Tamimi'ni yayımlamıştır.

İngilizlerin Mustafa Kemal'i İstanbul'a geri çağırmasının arkasında muhtemeldir ki Anadolu hareketinin Bolşeviklerle işbirliği yapma ihtimali vardır. Anılardan ekibin iki Bolşevik temsilci ile 3 Temmuz 1919'da görüştüğünü ve aynı tarihlerde Vahdettin'in Bolşeviklerle ilgili korkusunu etrafa yaydığını

³ Hüsrev Gerede'nin Anıları Kurtuluş Savaşı Atatürk ve Devrimler (19 Mayıs 1919-10 Kasım 1938), Yayına Hazırlayan Sami Önal, Literatür Yayınları, 6. Baskı, İstanbul, 2022.

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

anıyoruz. Padişah Bolşeviklerin gelmeleri halinde İtilaf Devletleri'nin ülkemizi tümüyle işgal edeceklerinden dem vurmaktadır. Mustafa Kemal ise bunun tam tersini öne sürmekte ve Bolşeviklerle anlaşmanın ülke yararına olacağını açıklamaktadır. İki Bolşevik ile görüşmeyi yapanlardan biri olan Kazım Karabekir bu ittifaka şüpheyile yaklaşırsa da Ermeni sorununun çözümü için bunu gerekli görmektedir. Gerede, Bolşeviklerin para ve silah yardımının Millî Mücadele için hayli önemli olduğunu ve ilk etapta gönderilen 25 bin liranın Mustafa Kemal'e iletildiğini yazmaktadır. Kendi görüşü, Bolşeviklerin düşüncesinin hem İslam ülkesi olunması ve hem de işçi sınıfının olmaması nedeniyle bize uymadığıdır; ittifakın amacı ülkeyi İtilaf Devletleri'nin istilasından kurtarmaktır.

Yirminci yüzyılın başı bir devrimler çağıdır; Anadolu ve Rus ihtilali zamanın ruhuna uygundu ve bu ruhla işbirliği yapmışlardı. Bu işbirliğinin önemi ne kadar vurgulansa azdır. İhtilalci ruh döneme o kadar egemendi ki Gerede, Gandhi'nin Hindistan'daki mücadelesini "Gandhi'nin küçültücü pasif direnişi" olarak değerlendirmektedir.

Sivas Kongre Müzesi'nde ilginç bir belge vardır. Kongreye katılanlar İttihat ve Terakki üyesi olmadıklarına yemin etmiş ve belge imzalamıştır. Bunun nedeni halkın bir kısmındaki Heyet-i Temsiliye'nin "yeniden biçimlenmiş bir İttihatçılık" olacağı endişesidir. Gerçekte Anadolu İhtilali'ni gerçekleştiren kadro İttihat ve Terakki'ye çok olumsuz yaklaşmamaktadır. Örneğin Erzurum Kongresi 23 Temmuz 1919'a, yani II. Meşrutiyet'in ilan tarihine denk getirilmiştir. Kongre o zamanlar Hürriyet Bayramı olarak kutlanan bugünde toplanmıştır. Anıların bir yerinde Gerede Mustafa Kemal'in bir toplantıda I. Dünya Savaşı'na İttihat ve Terakki'nin hatalı kararı ile değil, bir zorunluluk olarak katıldığımızı izah ettiğini anlatır. Tanınmış İttihatçı-

lar dışındakilerin Millî Mücadeleye katılması kabul edilir. Oysa şehzade Ömer Faruk Anadolu hareketine katılmak istemiş ve reddedilmiştir. Diğer taraftan Gerede'nin anıları Hürriyet ve İtilaf Partisi'ne güvensizlikle doludur. Örneğin Saltanat Şurası toplantısından sonra o günün gazeteleri ulusal bağımsızlık vurgusu yapmaktadır; Gerede, Hürriyet ve İtilaf Partisi Başkanı Sadık Bey'den başka hiç kimsenin "yabancı yardımını istemek gibi bir cinnet eseri göstermediği"ni belirtir. Hürriyet ve İtilaf Partili Prens Sabahattin de korkak bir karakter olarak anlatılır. Prens, Heyet-i Temsiliye adına milletvekili olmak istemiş, ama Vahdettin'in korkusundan aday olmamıştır. İngilizlerin 16 Mart 1920'de Meclis-i Mebusan'ı basmasından sonra dışişleri bakanı olması için Gerede ve Rauf Orbay Prens'le görüşmüştür. Gerede'nin ifadesiyle Prens'in "ülkesini tanımayan, demagog, çok kuşkucu ve Padişah'tan ödü kopan bir tip" olduğu anlaşılmıştır. Rauf Bey anılarında "Hüsrev'in zorlamasıyla bu ukalayla görüşmeye karar verdim" der.

Anılar'da Fransız temsilci Picaut ile görüşmelere de oldukça geniş yer verilmiştir. Görüşmelerle Fransız veya İtalyanlar ile anlaşılıp İngiliz tahakkümünden kurtulmayı hedefledikleri anlaşılmaktadır. Fransa ile yapılan Ankara anlaşmasında Picaut ile yapılan bu görüşmelerin katkısı olmuştur.

Gerede sık sık borçlanma ve Amerikan mandası konusu üzerinde durmaktadır. Ülkeye Amerikan gazetecileri, istihbaratçıları dolmuştur ve bir lütuf olarak Amerika'nın mandalığı kabul edeceği düşüncesi yayılmaktadır. Sivas Kongresi'nde ulusal bağımsızlık kararı alınsa da manda fikri oldukça yaygındır. Gerede ulusal bağımsızlıktan sık sık söz etmekteyse de "İngilizler bölgede Kürt ayaklanması, Ermeni sorunu gibi olaylar yaratıp Amerikalıları yıldırarak, sonunda da ülkemizi ele geçirmek istiyorlar" diye yazabilmektedir.

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

Eylül 1919'da Amerikalı General Harbord Heyet-i Temsiliye ile saatlerce gizli bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmelerin temel nedeni ileride karşılaşılacak mali sorunlardır. O dönemde devletin yıllık geliri 40 milyon, ancak harcaması 70 milyondur. Vilayetlere merkezden kaynak gönderilmemektedir; vilayetlerin tek geliri âşar vergisiyken, bunun da ilk iki taksiti Düyun-u Umumiye tarafından alınmaktadır. Barış görüşmelerinin uzaması durumu daha da kötüleştirmektedir. Barışın imzalanmasından sonra borçlanma sorununun bağımlılık yaratmadan çözümü için Londra ve Paris borsalarından yakayı kurtarmak gerektiği vurgulanmaktadır. Gerede'ye göre borç alınacaksa "parası taşan ve harcayacak yer arayan New York borsasından alınmalı"dır.

Millî Mücadele kadroları daha ilk örgütlenme çalışmalarının başlamasıyla önemli bir güç haline gelmiştir. Ekim 1919'da İstanbul hükümeti Anadolu ile görüşmek için girişimlerde bulunuyor. Heyet-i Temsiliye'nin hükümetlerin kurulmasında ve bakanların istifasında etkili olduğunu görüyoruz. Ülkede adeta ikili bir iktidar vardır. Vali ve kaymakamların bir kısmı Kuvayı Milliye taraftarıdır. Örneğin Sivas Valisi Reşit Paşa Anadolu hareketini desteklemektedir. Harput Valisi Ali Galip ile Bitlis'e ve Erzurum'a atanan yeni valiler ise İstanbul yanlısıdır. Yeni Erzurum Valisi Kuvayı Milliye için "Celali eşkiyası ara sıra bu devlette türemiştir. Bunları yok edeceğiz" demiş, ancak Heyet-i Temsiliye ekibince özür diletmiştir. Posta Telgraf Müdürü Refik Halit Anadolu ile iletişimin kesilmesine neden olduğu için görevden aldırılabilmiştir. Harbiye Nazırı Cemal Bey 1920 yılı Ocak ayı başında kolordulara gizli bir seferberlik planı göndermiş ve İtilaf Devletleri'ne karşı ulusal güçler ile hareket edilmesi talimatı vermiştir. Henüz güven oyu almamış hükümetin İtilaf Devletleri'ne verdiği yanlış içerikli muhtırayı Heyet-i Temsiliye adına protesto eden de

Mustafa Kemal'e mektup gönderen ve Dahiliye ve Hariciye Nazırlarının Damat Ferit'e bağlılığı nedeniyle görevden uzaklaştırılması gerektiğini yazan da Harbiye Nazırı Cemal Paşa'dır. Son Meclis-i Mebusan seçimlerinde de Anadolu hareketi etkili olmuş, önemli sayıda milletvekili seçirmiştir. Nitekim Gerede, Trabzon milletvekili seçilmiştir. Misak-ı Milli bu Meclis tarafından kabul edilmiştir. Bu karar üzerine İngilizler Meclis'i basmış ve Şehzadebaşı'nda birçok askerimizi öldürmüştür. Milletvekillerinin bir kısmı Anadolu'ya kaçmışken Rauf Orbay İstanbul'da kalmayı tercih edip tutuklanmış ve Malta'ya sürülmüştür. Orbay bunu İngilizlerin hukuksuzluğunu teşhir için yaptığını söylese de Gerede onun gibi değerli bir komutanın Anadolu'da çok daha yararlı olacağı için yanlış hareket ettiği görüşündedir.

1920 yılının Aralık ayında seçimler yapılmış ve yeni bir hükümet kurulacaktır. Mustafa Kemal, Müşir Ahmet İzzet ve Bahriye Nazırı Hüseyin Kazım'ın da aralarında bulunduğu bir grupla Bilecik'te görüşmüş ve bu heyeti Ankara'da birbuçuk ay "zorunlu" konuk etmiştir. Amaç halk tarafından sevilen bu kişilerin İstanbul'da kurulacak yeni hükümette yer alıp kurulacak hükümete meşruiyet sağlamasını engellemektir. Çünkü artık ikili iktidarda ağırlık Heyet-i Temsiliye'dedir. Nitekim 1921 Şubat ve Mart'ında Londra Barış Konferansı'nda bu durum tescil olunmuştur. Gerede'nin ifadesiyle bu "oyalama konferansı"na İngilizler hem İstanbul hükümetini hem Ankara'yı çağırmıştır. Lloyd George'un sözü Sadrazam Tevfik Paşa'ya vermesi üzerine Paşa ayağa kalkarak "Türk ulusunun temsilcileri konferans huzurunda olduklarından, sözü Anadolu delegelerinin söylemeleri gerekir" diyerek İngiliz politikasını suya düşürmüştür.

Bolu tarafında Hilafet Ordusu'nun kıskırtması ve önyak olmasıyla Nisan 1920'de başla-

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

yan gerici ayaklanmaları bastırmak üzere Mustafa Kemal tarafından Genel Müfettiş ve komutan olarak bölgeye gönderilen Hüsrev Komutan Gerede'de kaymakam ve veterinerlerle birlikte iki ay hapis tutulmuştur. Ayaklanma Çerkez Ethem güçlerince bastırılmıştır. Hüsrev Komutan Bolu ayaklanmalarının bastırılması hakkında Meclis'e bir rapor sunmuştur. Atatürk'ün ona Gerede soyadını vermesinin nedeni de bu dönemde yaşananlardır. Atatürk'ün çevresindekilerle anlaşamayan ve çok açıksözlü olan Gerede, Cumhuriyetin ilanından altı ay kadar sonra siya-

seti bırakıp Ordu'ya dönmek istemiştir. Atatürk bu isteği uygun bulmamış ve Budapeşte'ye elçi olarak atamıştır. Gerede emekli olana dek çeşitli ülkelerde büyükelçilik yapmıştır.

Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kurucu kadrolarının anıları mutlaka okunmalıdır. Gerede'nin anıları gösteriyor ki Cumhuriyeti ve bağımsızlığımızı yeniden kazanmamız gereken bugünlerde Millî Mücadele deneyimimizden öğreneceğimiz çok şey vardır. **[Zübeyde Erdoğan Çelikkın]**

Hüsrev Gerede kimdir?

Hüsrev Gerede 1884 yılında Edirne'de doğdu. 1902 yılında girdiği Harp Okulu'nu 1905'te piyade teğmen rütbesiyle tamamladı ve ardından Mekteb-i Erkân-ı Harbiye'ye girdi. 1908 yılında kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu.

Mütarake döneminde Memleket adlı gazetede takma adlarla yazılar yazdı. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde Dokuzuncu Ordu Müfettişliği'nde görev aldı ve 19 Mayıs 1919'da Samsun'a geldi. Buradan Havza'ya geçti. Erzurum ve Sivas Kongrelerine katıldı. İstanbul'da Mebusan Meclisi'ne Trabzon milletvekili olarak girdi. Mecliste 22 Ocak günü Felah-ı Vatan Grubu'nun gizli toplantısında Misak-ı Millî'yi Meclis'te okudu. Daha sonra, Londra Konferansı'na giden Ankara heyetinde yer aldı. Cumhuriyet döneminde, Budapeşte, Sofya, Tahran, Tokyo, Berlin ve Rio de Janeiro Büyükelçiliklerinde bulundu. 22 Mart 1962 tarihinde vefat etti. Yapılan törenle Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi.

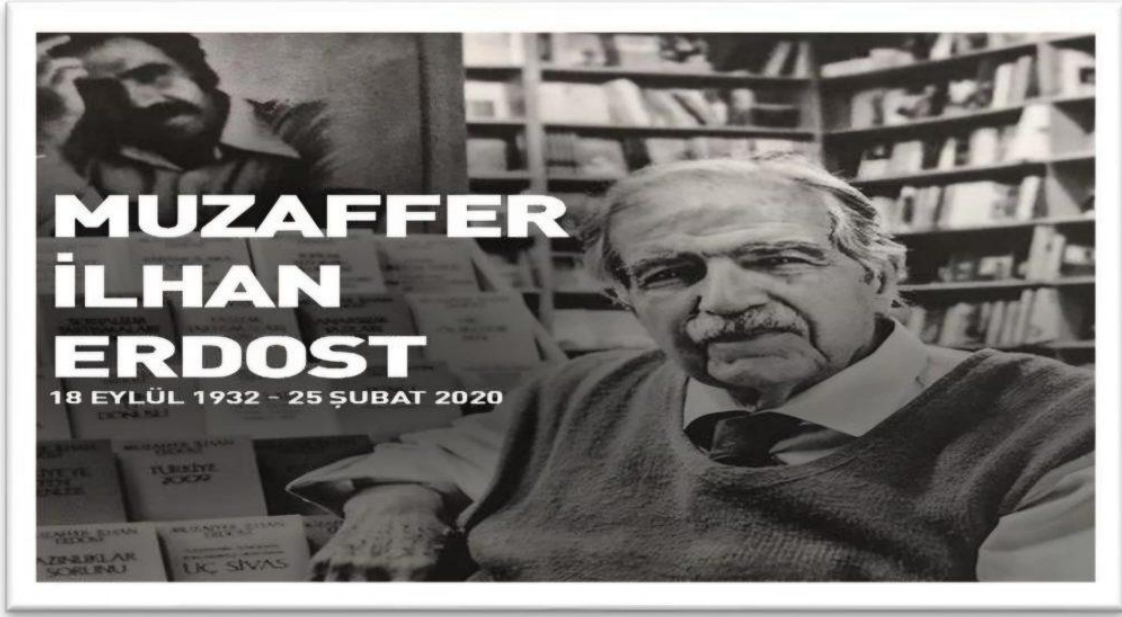

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

YAYED'TEN

MUZAFFER İLHAN ERDOST ANISINA

15

Muzaffer İlhan Erdost; düşünceyi suç sayan dönemlerde düşünceyi savunan, kitabı delil sayan dönemlerde kitabı çoğaltan, baskıyı kader olarak dayatan dönemlerde ise “hayır” diyebilen bir aydındı. 1960’lı yıllarda Sol Yayınları’nı kurduğunda, Marksist klasikleri Türkçeye kazandırmak yalnızca kültürel bir faaliyet değil, aynı zamanda ağır bedelleri olan bir siyasal tercihti. Soruşturmalar, 1. Şube çağrıları, davalar ve hapis tehditleri onun hayatının sıradan parçası hâline gelmişti. Ama o, yayıncılığı bir ticari faaliyet değil, tarihsel bir sorumluluk olarak gördü.

12 Eylül karanlığında, kardeşi İlhan Erdost’un Mamak Cezaevi’nde katledilmesi, Muzaffer Erdost’un hayatındaki en ağır kırılmaydı. O günden sonra adını değiştirerek Muzaffer İlhan Erdost oldu. Bu, yalnızca bir isim değişikliği değildi; bir kuşağın, bir direnişin ve bir adalet talebinin hafızasını taşıma kararıydı. Kitabevinin adının “İlhan İlhan” oluşu, yasin politikleşmiş hâliydi.

Bugün geriye kalan yalnızca kitaplar ya da hatıralar değil; bedel ödemeyi göze alan bir aydın tavrının mirasıdır. YAYED ailesi olarak Muzaffer İlhan Erdost’u aramızdan ayrılışının 6. yılında saygıyla, özlemle ve mücadele azmiyle anıyoruz.

YAYED Bülten

Yerel Yönetim Araştırma, Yardım ve Eğitim Derneği Resmî Bülteni

MEDENİ KANUN 100 YAŞINDA

Türkiye Cumhuriyeti'nin aydınlık yüzü, TBMM'nin 17 Şubat 2026 tarihinde Türk Medeni Kanunu'nu kabul etmekle ete kemiğe bürünmüştür. Cumhuriyetin en önemli çağdaşlaşma hamlesi bizi bugünlere dek taşımıştır.

Türkiye'de Medeni Kanun ile sosyal hayatta akılcılık, evlilikte tek eşlilik, mirasta eşitlik, evlilikte eşitlik, kadınların istediği mesleği seçme özgürlüğü konularında kadınların eşit ve özgür bireyler olarak sosyal ve kamusal alanda var olması sağlanmıştır.

Üzerinde ikinci bir ceket olmayan, savaştan ve kıtlıktan çıkmış, yalnızca ülke ve insanını düşünen Cumhuriyeti kurup devrimlerle taçlandıran 100 yıl önceki TBMM kadrolarını başta ulusal önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla minnetle anıyoruz.

